

Med urjenjem in inspiracijo

20. poletni glasbeni tabor GMS Murska Sobota 2013

Glasbena mladina Slovenije je to poletje pripravila že dvajseti poletni glasbeni tabor, ki je potekal v Murski Soboti med 12. in 21. julijem. Letošnji tabor je bil namenjen mladim harmonikarjem, skladateljem, komornim skupinam z godali in vsem, ki jih zanima glasbena publicistika.

Razred harmonike je vodil Roman Pechmann, razred kompozicije Dušan Bavdek, mentor komorne igre za godala pa je bil Stefan Goerner. Delavnico glasbene publicistike sta vodili dr. Katarina Bogunović Hočevar in Veronika Brvar z gosti.

HARMONIKA

Poletje, sredina julija, večina dijakov je že na morju ali pa razmišljajo o tem, da bi radi šli tja. Kopica osmih mladih dijakov pa pridno vadi v Murski Soboti. V sklopu Poletnega glasbenega tabora Glasbene mladine Slovenije obiskujejo **razred harmonike**, ki ga vodi mentor Roman Pechmann.

V razred je bilo sprejetih osem prvih prijavljenih udeležencev. To so bili posamezniki slovenskih glasbenih šol iz Velenja, Jesenic, Laškega in Celja. Izpopolnjevali so se na področju novih skladb, ki so si jih izbrali sami – jih pred taborom delno naštudirali, nato pa v celoti izdelali skupaj s profesorjem. Raven zahtevnosti skladbe je bila primerna njihovi stopnji.

»S profesorjem Pechmannom smo delali predvsem na tehniki in artikulaciji. Tabora sem se udeležil že drugič in z intenzivnim delom veliko napredoval.« – udeleženec **Andraž Malgaj**

Na koncu intenzivnega tedna so udeleženci s profesorjem pripravili koncert, ki je trajal dobro uro. Grajsko dvorišče v Murski Soboti je koncertu nudilo posebno vzdušje, saj so glasbo prav prikladno razvedrili udarci bližnjih zvonov in ptičje petje.

»Naše delo je bilo strnjeno. Glede na to, koliko časa smo imeli za vaje, je bil koncert zelo uspešen.« – udeleženec **Franc Gregor Sevcnikar**

Akustika prostora, ki je bila dan poprej v veliko korist Mladim ljubljanskim solistom, je zvoku harmonike povzročila več težav. Predstavljena dela na programu so bila urejena v smiselnem zaporedju. Izbrana so bila iz zakladnice baroka (Bach, Cimarosa), 20. stoletja (Šostakovič, O. Schmidt, B. Dowlasz, A. Abbott, V. Trojan) in tanga (Piazzolla, Motion Trio), vključevala pa so tudi slovenskega skladatelja (Vitja Avsec). Dijaški so se predstavili v dvojni vlogi – kot solisti in v komornih skupinah.

»Profesor Pechmann je poudarjal, da se moramo pri komorni igri veliko poslušati in gledati dirigenta. Na vajah usklajenega igranja sem se naučila veliko novega.« – udeleženka **Urška Šehić**

Koncerta se je udeležilo več priznanih harmonikarskih pedagogov, ki delujejo v Sloveniji. S svojo prisotnostjo so podprli tovrstno dejavnost Glasbene mladine Slovenije. Izven njenega okrilja so sicer seminarji s področja harmonike pri nas bolj redkost.

»V razredu smo se dijaki družili med seboj, uživali in skupaj ustvarjali. To so neprecenljive izkušnje, zaradi katerih tabor priporočam vsakomur. Vaje niso bile problem, saj smo imeli veliko motivacije. V spominu mi bo ostala uporaba tujega jezika pri komunikaciji na vajah, kar je bila zame novost.« – udeleženka **Urška Sušec**

Sledil je tudi pogovor z mentorjem, **Romanom Pechmannom**:

V repertoarju harmonike prepoznamo dve ekstremni veji. Izvajamo staro glasbo za instrumente s tipkami (do klasicizma) in originalno literaturo za harmoniko (skladbe 20. in 21. stoletja). Kako sta oba repertoarja povezana?

Včasih si zamišljam, da česa ne moremo in si sami postavljamo neke omejitve. Obstaja generalna ideja, da se npr. Chopina ali Schuberta ne da igrati na harmoniko. Vendar bi v resnici morali biti odprti za novosti. Marsikaj se dobro sliši. Med staro in sodobno glasbo je cel svet glasbe. Perspektiva gledanja nanjo je drugačna za poslušalca, glasbenika ali harmonikarja. Glasba ima svoj razvoj in skupaj z njo se moraš razvijati tudi sam. Stara glasba (npr. Bach, Rameau in Scarlatti) je dobra za pedagoške namene. Ob njej se veliko naučiš o fraziranju, dinamiki in polifoniji. To znanje koristi ob posegu po novejših delih, ki so bolj abstraktna, njihove strukture pa manj razvidne. Pri igranju samo enega dela glasbene zgodovine je potrebno razumevanje njenega konteksta. Po navadi nimamo veliko težav s staro glasbo, saj jo imajo učenci radi. Najtežje je argumentirati, zakaj jo harmonikarji sploh igramo, če ni bila napisana direktno za ta instrument. Po eni strani jo igramo zato, ker se želimo naučiti, kako je glasba funkcionirala v preteklosti, po drugi strani pa ji želimo dati nova oblačila. Postopki izvajanja so

problematični, saj nekaj, kar avtomatično dobro zveni npr. na klavirju, s harmoniko težje dosežeš. Z učenci zato izdelujemo posebne tehnike igranja in artikulacijo. Za harmonikarje je problem koordinacija rok in vizualna nepreglednost instrumenta. Stvari si moraš vizualizirati in jih imeti v glavi. Nekateri učenci pri vsej tej tehniki (štetje, gibanje prstov in meh) pozabijo na glasbo. Učenci zaradi tega začnejo z otroškimi pesmicami in nato, po osvojenih tehničnih osnovah, enakovredno nadaljujejo v obe repertoarni smeri.

• Koliko se da narediti v enem tednu intenzivnega pouka?

Moja pričakovanja niso bila velika. Najpomembneje je, da se dela. Nekateri lahko v kratkem času naredijo več, drugi manj. Učenci so raznoliki. Skušam razumeti njihov način, jim približati glasbo in jih naučiti razmišljanja – predvsem zakaj je nekaj tako, kot je. Lahko jim podaš ideje, ki pa jih bodo razvili morda šele naslednje leto. Če pridejo do spoznanj sami od sebe, imajo le-ta večjo težo.

KOMORNA IGRA Z GODALI

V orkestru **Mladi ljubljanski solisti** igrajo diplomanti in študentje glasbenih akademij v Ljubljani, Salzburgu, Dunaju, Essnu, Gradcu, Londonu in Bruslju.

Gre za komorni godalni orkester, ki izvaja praktično celotni repertoar za tovrstno zasedbo, v sezoni 2013/2014 pa bodo predstavili 5 različnih sporedov na več kot tridesetih koncertih v Sloveniji in tujini.

Mladi ljubljanski solisti so do sedaj sodelovali z dirigentoma Markom Letonjo in Stojanom Kuretom, na letošnjem Poletnem glasbenem taboru Glasbene mladine Slovenije v Murski Soboti pa so se izpopolnjevali tudi pod mentorstvom slovitega švicarskega violončelista in profesorja komorne glasbe Stephana Goernerja.

O dogajanju v Murski Soboti je spregovoril **Nejc Avbelj**, prvi violinist in ustanovitelj orkestra, ki deluje od leta 2010.

• Kako bi opisali izkušnje pri delu s prof. Stephanom Goernerjem?

Pred pričetkom mojstrskega tečaja se s prof. Goernerjem nismo osebno poznali. Zanj smo se odločili na podlagi priporočil in mednarodnega ugleda, ki ga nosi tako kot violončelist in tudi kot pedagog.

Profesor nam je predal nekatere dragocene izkušnje komorne igre in se poučevanja lotil skoraj kot trener. Ni ga zadovoljilo le to, da stvar razumemo, ampak je vztrajal, dokler rezultata nismo realizirali na učni uri. Kljub temu je vedno ostal dobre volje. Nekaj povsem novega za nas je bilo tudi to, da smo morali znake dajati vsi, ne le vodje sekcij. Na tak način smo namreč poenotili dihanje zasedbe in dosegli še bolj izenačen zvok. Delno se je prof. Goerner dotaknil tudi naših interpretacij. Poudaril je, da se mu zdijo zelo zanimive in nam ponudil nekaj svojih pogledov.

• Ali se bo vaše sodelovanje z njim kot mentorjem nadaljevalo?

Zelo smo veseli, da je prof. Goerner izrazil interes, da bi intenzivno sodelovali tudi v prihodnje. Znova se bomo srečali konec septembra, tik pred otvoritvenimi koncerti naše koncertne sezone 2013/2014.

• Kakšni so bili vtisi po koncertu v soboški graščini - profesor, občinstvo, vzdušje, ocena nastopa z ozirom na lastna pričakovanja?

Mladi ljubljanski solisti smo v soboški graščini nastopili kar trikrat - na otvoritvenem koncertu mojstrskega tečaja, na koncertu mladih slovenskih skladateljev in na zaključnem koncertu mojstrskega tečaja. Prostor in vzdušje sta bila naravnost idilična. Menimo, da je prav, da poleti čim več koncertov poteka na prostem, blizu ljudem in blizu naravi. Veseli smo bili tudi številčnega obiska - lepo je namreč videti, da se ljudje na naš koncert pripeljejo tudi iz bolj oddaljenih slovenskih krajev. Oceno nastopa bomo prepustili naši publikli. Zelo dobro se namreč zavedamo, koliko potenciala še imamo in kaj moramo storiti, da ga razvijemo.

Prej omenjeni zaključni koncert mojstrskega tečaja si zasluži še nekaj pozornosti.

Dvorišče soboškega gradu je v četrtek 18. julija sprejelo kar lepo število poslušalcev, ki so z veliko zanimanja prišli prisluhnit rezultatom celotedenskih vaj. Mladi ljubljanski solisti so ob strokovnih nasvetih prof. Stephana Goernerja pripravili dve deli, Mozartovo serenado, bolj znano kot Mala nočna glasba, ter priredbo Dvořakovega Ameriškega kvarteta. Izvedbi obeh del sta zveneli zelo prefinjeno in slogovno prepričljivo, čeprav nista prestopili meje tradicionalne interpretacije. Zvok orkestra je bil homogen, barvno izenačen in dobro uravnotežen med posameznimi parti. Akustika prostora je bila povsem naklonjena njihovemu muziciranju, tako da so prišli do izraza vsi detaili očitno natanko preišljene interpretacije. Poleg lahkotnega premagovanja tehničnih zahtev skladb je še najbolj očarala sproščenost in užitek v muziciranju, kar se je preneslo tudi na poslušalce. Če lahko v skladu s sogovornikovimi besedami »oceno nastopa prepustimo publikli«, bi po dolgem aplavzu težko skrili navdušenje. Seveda je k uspehu nastopa poleg kvalitetne izvedbe pripomogla tudi izbira programa, gre namreč za precej znani in priljubljeni deli, ki ju pogosto slišimo na repertoarju godalnih zasedb.

DELAVNICA ZA GLASBENO PUBLICISTIKO

Ko se po opravljenih izpitih študentje odpravijo v Mursko Soboto, bi v njihovih potovalkah zelo verjetno iskali kopalke, poletna berila in celo kakšno zdravico v čast opravljenim izpitom. Ob pogledu v naše poto-

valke bi utegnili biti razočarani, ko bi namesto zgoraj naštetega naši prazne zvezke in pisala.

Pričetek tridnevne delavnice se je zgodil v četrtek, 18. julija (ob štiri-najstih). Kdor pozna prekmursko sonce, je lahko prepričan, da takšna klima zahteva ustrezno okolje, ki zagotavlja znosno bivanje in s tem ustvarjalno atmosfero. Zato bi si težko izbrali boljšo rešitev, kot je murskosoboški grad, ki s svojimi debelimi zidovi kliče v svoj objem.

Udeleženci delavnice smo bili (pričakovano) študentje muzikologije in tisti, ki so omenjeni študij že dokončali. Z različnimi interesi in pričakovanji nas je vodila želja po spoznanju sveta glasbene publicistike, kmilo pa sta držali muzikologinji **Veronika Brvar** in **dr. Katarina Bogunović Hočvar**. Z odličnim mentorstvom smo že prvi dan spoznali osnove pisanja o glasbi in način dela, ki nas bo o tem učil. Delavnica je bila zasnovana kot predstavitev besedilnih vrst, ki zadevajo glasbeno publicistiko, hkrati pa je ponudila bogato zalogo primerov, kot nujno gradivo in vodilo pri razumevanju. Ker smo snov z veseljem sprejemali in bili aktivni pri reševanju problemov, je komunikacija lahko potekala obojestransko, kar v pedagoškem in strokovnem smislu pomeni samo dobro. V takšnem vzdušju nas je čas kmalu ujel in nas opomnil, da še nismo poskusili hotelske kuhinje. Večerja je bila dobra, a sladice vseeno nismo vzeli - čakal nas je koncert Mladih ljubljanskih solistov.

Zajtrk je ključnega pomena, zato ga ne gre izpustiti, vsekakor pa ne, ko te čaka celodnevno »urjenje«. Razred glasbene publicistike je počasi presegel okvirje abstraktne teorije in se lotil analize besedil. Tak pristop je omogočil boljše razumevanje in nas spodbujal k intenzivnejšemu delu. Predmet analize so bila raznovrstna besedila (programski listi, članki, reportaže, besedila k zgoščenki, ...) ki se niso omejila na čas nastanka, kar omogoča večji vpogled v razvoj in način pisanja. Petek je bil namenjen tudi glasbeni kritiki. Tu je nastopil prvi gost delavnice **dr. Gregor Pompe**, ki je v svojem predavanju predstavil bistvene smernice, ki vodijo glasbenega kritika pri aktivnem poslušanju ter analiziranju notnega zapisa glasbenega dela. Predavanje je zaključil s praktično nalogo, kjer smo vrednotili različne izvedbe Wagnerjeve simfonične pesnitve *Siegfriedova idila*.

Tretji dan se je začel z zajtrkom, končal s kosilom (obrokom dajem takšno veljavo zaradi lažjega tolmačenja časa, ne zaradi obrokov samih). Zadnji tematski sklop je posvetil pozornost pripravi radijske

oddaje. Predstavljene so bile specifične zakonitosti, ki jih zahtevajo radijski valovi in dejstva, ki ta medij ločijo od ostalih. Z uspešno zaključenim programom, ki ga je predvidel razred glasbene publicistike, smo prišli do zadnjega dejanja. Na tem mestu je nastopil **Tomaž Rauch**, ki je predstavil prekmursko glasbeno izročilo. Predavanje z naslovom *Zvočni potopis Prekmurja* je domiselno obogatil s praktičnim prikazom in se predstavil kot izvajalec oz. poustvarjalec prekmurske glasbene zapuščine. Z ustreznimi glasbili in površnimi tehničnimi veščinami je bil prikaz korekten in pravilen - tako pravi tudi sam.

Ker se je simultano z našo delavnico uril tudi **razred kompozicije**, smo imeli enkratno priložnost, da nova znanja uporabimo v praksi. Z njimi smo opravili polurni pogovor. Pogovarjali smo se o razlogih za obisk glasbene delavnice in delih, ki so jih napisali za to priložnost.

• *»Nismo imeli časa za spontano inspiracijo. Prišli smo in morali v treh dneh napisati skladbo za neko določeno zasedbo. V mojem primeru je šlo za godalni kvartet. To je bilo res zelo intenzivno. Sicer sem si vzel čas tudi za kakšno pijačo, saj so zelo pomembni tudi premori, da stvar ostane sveža. Takoj ko smo to nalogo končali, smo začeli pisati za violino in klavir. Morali smo se omejiti na določene tehnične zmožnosti violine od 11 do 13 let.«* - udeleženec razreda komponistov

Mladi komponisti so pod mentorstvom **Dušana Bavdka** začeli z delavnico 13. julija. V tem času so ustvarili dve kompoziciji. Plod njihovega ustvarjanja je bilo moč slišati v okviru glasbenega tabora - dan pred našim prihodom.

• *»Čajkovski je v nekem intervjuju dejal, da je "... ves čas potrebno delati. Lenoba ni še ničesar ustvarila." Inspiracija pa že pride potem.«* - **Iztok Kocen**, udeleženec razreda komponistov.

Pogovor s skladateljem in spoznavanje njegovega dela sta izrednega pomena za glasbenega publicista in muzikologa. Komponist je tisti, ki ustvari glasbo, muzikolog pa tisti, ki jo osmisli. Medsebojno sodelovanje krepi moč glasbene umetnosti, ta pa jo vsak dan bolj potrebuje. Zato si murskosoboški glasbeni tabor, Glasbena mladina Slovenije, mentorji delavnic in vsi udeleženci zaslužijo veliko priznanje.

Tomaž Gržeta, Petra Rakić, Juš Šoltes
Fotografije: Arhiv GMS

